

raadsmededeling

onderwerp	Stand van zaken motie structurele verwerking tekorten jeugdhulp
zaaknummer	Z/18/110709/216706
portefeuillehouder	J. Roeffen
team	Maatschappij
opgesteld door	M. Steijssel
datum voorstel	30 januari 2018

* Z O 1 2 8 4 6 5 A 6 C *

Geachte raad,

mededeling Naar aanleiding van de door u ingediende motie inzake de structurele verwerking van de tekorten jeugdhulp tijdens de begrotingsbehandeling op 2 en 7 november 2017, willen wij u informeren over de voortgang. In deze raadsmededeling beschrijven we naar aanleiding van de verschillende verzoeken in de motie de laatste stand van zaken. Daarbij moet worden opgemerkt dat de motie nog niet volledig kan worden afgedaan, aangezien Oegstgeest in de voortgang mede afhankelijk is van de vorderingen binnen de regionale samenwerking in Holland Rijnland.

De raadsmededeling is opgebouwd op basis van de vijf verzoeken aan het college.

1. *Bij de in de december 2017 voor te stellen begrotingswijziging de financiële problematiek van de jeugdzorg voor 2018 in beeld te brengen en voor maart 2018 het meerjarig beeld.*

Zoals toegelicht in de raadsmededeling d.d. 31 oktober 2017 (bijlage 1) en het raadsvoorstel d.d. 21 december 2017 (bijlage 2) is besloten om het uitgangspunt van budget neutraal werken los te laten. Dat wil zeggen dat het Rijksbudget conform de integratie uitkering niet meer als uitgangspunt wordt gehanteerd voor het vaststellen van de programmabegroting Jeugdhulp Holland Rijnland 2018. Het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland heeft ingestemd met een realistische programmabegroting, waarin een reëel beeld wordt geschetst van de kosten voor 2018 en verder. Een gevolg van deze keuze is dat de gemeenten reeds bij het vaststellen van de gemeentelijke begroting een getrouw beeld krijgen van de werkelijke tekorten in de jeugdhulp in dat jaar en eventuele tussentijdse begrotingswijzigingen worden beperkt.

In het raadsvoorstel d.d. 21 december 2017 hebben wij de gemeentelijke financiële tekorten voor 2018 in beeld gebracht en daarnaast een overzicht gegeven van de meerjarige tekorten.

In de brief d.d. 6 november 2017 (bijlage 3) hebben wij u geïnformeerd over de gevolgen van de tekorten jeugdhulp voor de gemeentelijke begroting. Het meerjarig begrotingsoverschot in de begroting 2018-2021 biedt ruimte om de tekorten op de jeugdzorg op te vangen. Echter, wij zien nog meer (autonome) financiële ontwikkelingen, waaronder de consequenties die volgen uit de kadernota RDOG die u in februari bespreekt. Deze leiden ertoe dat volgens de huidige inzichten de komende begroting 2019-2022 geen ruimte meer biedt om uit het exploitatiesaldo tekorten te dekken. Het is daarom verstandig alle (autonome) financiële ontwikkelingen integraal af te wegen bij de totstandkoming van de perspectiefnota 2019-2022. Overigens wordt er in de voorbereiding op de aankomende coalitieonderhandelingen door de ambtelijke

organisatie en de griffie gewerkt aan een Financiële Verkenning (in opvolging van de Strategische Verkenning), waarin uiteengezet wordt wat financieel de stand van zaken is (financiële autonome ontwikkelingen/financiële ruimte, etc.). Deze Financiële Verkenning kan worden meegenomen in de vorming van een coalitieakkoord en kan tevens worden gebruikt ter voorbereiding op de perspectiefnota 2019-2022.

2. Een voorstel te doen om het risico betreffende jeugdzorg te actualiseren en daarbij met regionale partners op te trekken.

Los van de beleidsmatige en inhoudelijke doelstellingen om de (financiële) risico's te beperken (zie verder punt 5), is met de programmabegroting 2018 Jeugdhulp Holland Rijnland gekozen voor een realistische begrotingssystematiek. De benodigde financiële middelen worden vooraf beschikbaar gesteld en hiermee zijn de risico's voor tussentijdse begrotingswijzigingen ingeperkt. De begroting is daarbij gebaseerd op de realisatie in 2015, 2016, de prognose 2017 en de uitvraag bij jeugdhulpaanbieders op relevante ontwikkelingen die een risico vormen voor de begroting.

Risico's en onverwachte kostenstijgingen zijn evenwel niet geheel uit te sluiten. Zoals ook toegelicht in de raadsmededeling d.d. 31 oktober 2017 zijn er categorieën jeugdhulp waarbij geldt dat de mate van invloed door gemeenten slechts beperkt of nihil is (bijv. gesloten jeugdhulp of hoogspecialistische jeugdhulp). Ook moet worden opgemerkt dat er vanuit 2015 en 2016 nog een aantal bezwaarzaken lopen waarvoor de opgenomen voorzieningen in 2015 t/m 2017 mogelijk niet toereikend zijn. Deze risico's zijn slechts in beperkte mate beïnvloedbaar en leiden mogelijk nog tot een beperkt tekort bij het vaststellen van de jaarrekening 2017.

De realistische begrotingssystematiek in 2018 e.v. leidt ertoe dat risico's en kostenstijgingen zoveel als mogelijk vooraf worden ingeperkt. Los van de genoemde risico's en eventuele kostenstijgingen moet tot slot wel worden opgemerkt dat sprake blijft van een begroting die gebaseerd is op resultaten in voorgaande jaren en het huidig beleid. Eventuele kostenstijgingen die voortvloeien uit wetswijzigingen, onvoorziene omstandigheden of beleidswijzigingen zijn niet meegenomen in deze begroting.

3. Scenario's aan de raad aan te bieden met structurele oplossing(en) voor een warme overdracht aan de volgende raad.

Zoals verder verwoord onder punt 5 wordt nu in Holland Rijnland gewerkt aan een sturingsagenda voor 2018/2019. In deze agenda worden de contouren bepaald voor de beleidsmatige keuzes die kunnen worden gemaakt. In het inwerkprogramma voor de nieuwe raadsleden wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de financiële tekorten in de jeugdhulp en de mate waarin sturing mogelijk is. Ook vanuit Holland Rijnland wordt ingezet op een goede en zorgvuldige overdracht aan de nieuwe bestuurders en raadsleden.

4. Daarbij, identiek aan de aanpak schuldproblematiek, integraal de mogelijkheden van extra opbrengsten c.q. besparingen te bezien.

Onder verwijzing naar punt 1 wordt ter voorbereiding op de perspectiefnota 2019-2022 onderzoek gedaan naar structurele oplossingen. Gelet op het feit dat er ook andere autonome ontwikkelingen en voorliggende financiële wensen zijn, achten wij het van belang om pas bij de perspectiefnota met een integraal voorstel te komen.

5. Zo spoedig mogelijk acties te ondernemen om de budgettaire problemen in controle te krijgen.

Regionaal staan we voor de grote uitdaging om de transformatie in het sociaal domein verder vorm te geven en te versnellen. Om de uitgaven en inkomsten op termijn beter in verhouding te brengen, is een sterke daling van de kosten noodzakelijk. De gemeenten in Holland Rijnland zijn immers door de decentralisatie hard getroffen, waarbij een bezuinigingsopgave is neergelegd van in totaal ongeveer 23% (bestaande uit een bezuiniging van 15% en een tekort van 8% door het nadelige effect van het objectieve verdeelmodel in de Holland Rijnland). Het is voorsnog niet mogelijk om deze bezuinigingsopgave op korte termijn te realiseren zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van de jeugdhulp in onze regio. De transformatie vraagt meer tijd en uit (internationaal) onderzoek blijkt ook dat veranderingen pas na meerdere jaren zichtbaar worden. Om die reden is vanuit Holland Rijnland en op bestuurlijk niveau dan ook ingezet op een versteviging van de lobby richting het rijk, waarbij zowel het objectieve verdeelmodel als de bezuinigingen onderwerp zijn van gesprek met ministeries, de VNG en kamerleden.

Om de transformatie in Holland Rijnland te versnellen is gekozen voor het vaststellen van een vernieuwde sturingsagenda voor 2018-2019 met daarin concrete sturingsopgaven en – mogelijkheden. Deze agenda wordt in februari 2018 in het PHO Maatschappij vastgesteld. U wordt hierover geïnformeerd. De agenda bevat een groot aantal kaders, waarbij gekozen is om de onderwerpen onder te brengen in een drietal hoofdlijnen:

1. Het toewerken naar een betere integrale benadering van hulp- en ondersteuningsvragen.

In de volle breedte van het sociaal domein (armoedebeleid, onderwijs, preventie, 1gezin1plan) moet worden gekeken op welke wijze duurdere zorg kan worden voorkomen. Hiervoor is het van belang dat er lokaal passende (algemene) voorzieningen worden geboden om jongeren reeds in een vroegtijdig stadium te ondersteunen. Dit vraagt zowel om regionale samenwerking als een passend (preventief) aanbod aan voorzieningen en huisvesting voor jongeren op lokaal niveau. Bovenstaande betekent dat geïnvesteerd moet worden in preventie, het lokale voorzieningenniveau en bovenal in samenwerking en ontschotting.

2. Het bieden van passende zorg vanuit heldere kaders.

Vanuit de visie dat we doen wat nodig is en de professional hierin bepalend is, is het van belang dat de professionals worden ondersteund met heldere kaders. Naast een heldere financiële taakafbakening tussen de verschillende wetten (Wlz, Zvw, onderwijs, Wmo, Jeugdwet) is het van belang dat keuzes worden gemaakt over wat we wel en niet doen en welke zorg als gebruikelijke informele zorg moet worden aangemerkt. Het beleid en de werkprocessen moeten hierop worden aangescherpt. Voorstellen daartoe worden uiteraard nader uitgewerkt.

3. Versterking van het gemeentelijk opdrachtgeverschap.

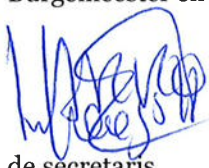
Om de transformatie te doen slagen, is het van groot belang dat er vanuit een regionaal commitment een duidelijke opdracht wordt neergelegd bij de zorgaanbieders. Om de zorg betaalbaar te houden is een constante kritische blik op de uitgaven noodzakelijk. Als gemeentelijk opdrachtgever moet dan ook kritisch worden gekeken of de geboden zorg passend is bij het zorglandschap in onze regio en welke keuzes er worden gemaakt met betrekking tot het aantal zorgaanbieders en de tariefstelling. Hiermee kan de positie van de inkooporganisatie worden verstevigd en kan betaalbare en kwalitatief goede jeugdhulp worden geboden. Ook ligt er een belangrijke opgave om de transformatie ook cijfermatig in beeld te brengen en de sturing te verbeteren door gerichte monitoring op basis van de verschillende doelstellingen.

Daarnaast is ten behoeve van de versterking van de regionale samenwerking gekozen voor een vernieuwde ambtelijke werkvorm, waarbij een regionaal beleidsteam (met vertegenwoordigers

vanuit de verschillende gemeenten en TWO) gezamenlijk op één locatie aan de slag gaan met de sturingsagenda. Wij verwachten hiermee de sturing op de jeugdhulp verder te intensiveren.

- bijlage(n)**
1. Raadsmededeling 31 oktober 2017 (begrotingswijziging 2017 en 2018)
  2. Raadsvoorstel 21 december 2017 (begrotingswijziging 2018)
  3. Brief aan raad d.d. 6 november 2017 (oplegger preadvisering programmabegroting 2018)
  4. Motie 'Structurele verwerking tekorten jeugdzorg'

Burgemeester en wethouders van Oegstgeest

de secretaris
H.A. Leegstra

de burgemeester
E.R. Jaensch